

CSÍK KÖZSÉG

egy régi magyar versben

Már a nyelvújítás egyik érdekes költője, Révai Miklós is közölte régi versemlékként Csáti Demeter 16. századi versét Pannónia megvételeéről. 1787-ben ki is adta egyik verses gyűjteménye végén. A vers a honfoglaló Árpád harcait, csatáit írja le Szvatopluk fejedelemmel, az írója egy Szilágyságban élő diák, Csáti Demeter, aki a század elején Krakkóban járt egyetemre. Maga a történet közismert, egyetlen kis töredéke azonban talán Budaörs szomszéd községére, Csík falura vonatkozhat.

„Árpád juta magyar néppel,
Kelem földén a Dunán elkelének,
Az Cseken ők csekének/
Az Tétémbe el-feltetének.

Érden ők sokat értenek,
/Százhalomnál megszállának/
Az herceggel megvívának/
Isten vala magyar néppel:/ Ott járanak nagy nyereséggel..

Azt rögtön látja a régi versrészlet olvasója, hogy a sor elején a hangok összecsengenek. Fordítsuk le mai magyar nyelvre a régi versrészletet! Kelenföldön átkeltek a hadak Árpád vezér erre járt katonáival. Tétény-nél, azaz a Tétényi fennsíkon „el-feltetének” – azaz feltűntek. Azt magyaráznunk sem kell, hogy Százhalomnál megszállt a had, majd megvívta győztes csatájukat.

A Cseken, vagy másként írva Csekén helységnévvel már többet bajlódtak a magyarázók.

Kölcsey Ferenc, Himnuszunk szerzője Szatmárcsekét vélte felfedezni a névben. Ő a Pannóniai éneket értelmezve gázlónak értelmezi a falunevet, mindenkitől messze van itt, társtalanul él.

A fiatal József Attila egy egyetemi dolgozatában szembeszáll azzal a felfogással, hogy 1526 után írták a verset, az időpontot Buda elfoglalásához köti.

Egy újabb helységnév magyarázatot Králik Ervin – Kovács Sándor Iván professzor tanítványa ad, és valószínűleg neki van igaza. Ő azt vallja, hogy Árpád hadai a Gellérthegytől a Tétényi fennsík felé haladva tűntek elő. Mivel Budaörs mellett megtalálta régi térképeken Csík (Csék, esetleg Csek) helységnévet, szerinte ez illeszthető bele a honfoglaló hadak útvo-nalába. A vers kéziratában „Chechen” névalak szerepel, így a Csék- Csík falucska valóban beleesik a hadak útvo-nalába.

A fiatalok mindent friss szemlélettel olvasnak. Lehet hogy Králik Ervin megtalálta a megoldást. Ebben az esetben Árpád hadai Budaörs szomszédságában, Csík község mellett indultak tovább honfoglaló harcaikra. Ha pedig így igaz, akkor a hadak „Az Cseken ők csekének”- azaz átgázolva indultak győztes csatájukra. Még ha feltevés is, de érdemes erről a friss elképzelésről hírt adnunk.

Kovács József László